

**COMUNITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE ÎN SECOLUL 21. PROVOCĂRI
PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR
Iași, 19-20 Iunie 2015**

Volumul de față conține lucrările prezentate la conferința CERED 2015, de la Iași, care a reunit comunitatea academică națională din Științele Educației, cu scopul de a analiza starea cercetării științifice a domeniului. Conferința s-a desfășurat sub egida Asociației Române de Cercetare în Educație (ARCE), în curs de afiliere la *European Educational Research Association* (EERA).

Lucrările conferinței au debutat cu un Panel de dezbateri în plen cu tema *Cercetarea și învățarea în domeniul științelor educației* care a prilejuit reflecții asupra provocărilor actuale și de perspectivă ale mediilor universitare de cercetare în educație din România.

Lucrările pe secțiuni au fost grupate pe dimensiunile tematice ale conferinței:

1. Învățarea și mediile ICT
2. Curriculum universitar și angajabilitatea tinerilor pe piața muncii
3. Oportunitățile reduse de învățare. Problematică, cercetare și intervenții

Sinteza secțiunii *Învățarea și mediile ICT*

Raportor: conf. univ. dr. Simona Butnaru

a. Importanța/semnificația temei workshop-ului

Lucrările prezentate în cadrul acestui workshop au evidențiat importanța utilizării tehnologiilor informației și comunicării în educație și formare. Abordările predominant teoretice, metodic-aplicative sau empirice au subliniat efecte pozitive ale introducerii ICT în strategiile didactice aplicate în învățământul preuniversitar și universitar: dezvoltarea unor competențe digitale necesare funcționării în societatea contemporană, creșterea complexității capacităților cognitive formate prin educație, sporirea motivației învățării, scăderea costurilor educației și formării, ameliorarea accesului la informație, educație și formare. Dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de a utiliza ICT în mod curent în procesul didactic apare ca un imperativ, corolar al introducerii ICT în educație. Lucrările prezentate au indicat și o serie de constrângeri ale utilizării ICT în educație, precum necesitatea controlului corectitudinii informațiilor, contracararea riscurilor manipulării emoționale în comunicarea online etc.

b. La acest workshop s-au înscris 8 autori și s-au prezentat efectiv 5 lucrări

c. Principalele idei selectate din lucrările înscrise

Lucrările au abordat topici particulare precum: comunicarea online, utilizarea tablei interactive, a înregistrărilor video, a proiectelor WebQuest în procesele de predare-învățare-evaluare, abordarea ecologico-cibernetică a nativilor digitali în context didactic, utilizarea ICT în contexte didactice diferite (învățământ cu frecvență și învățământ la distanță).

Proiectele de tip WebQuest reprezintă o modalitate inedită de utilizare educațională a resurselor informaționale ale Internetului prin formularea unor sarcini de lucru diverse și complexe și sugestii metodologice de evaluare a îndeplinirii sarcinilor. Utilizarea tablei interactive în predarea Limbii române contribuie la creșterea eficienței instruirii prin creșterea implicării elevilor în procesul de învățare. Indiferent de forma de învățământ la care se aplică (cu frecvență și la distanță), ICT constituie pentru studenți o resursă importantă de informare și învățare, chiar dacă prezintă și o serie de inconveniente, precum: dificultatea de a tria informația relevantă și de calitate dintr-un volum mare de informație disponibilă, timpul necesar căutării informațiilor etc.

În procesul de învățământ este necesară luarea în considerare a particularităților nativilor digitali. Aceștia au capacitatea de a se focaliza pe instruire în același timp cu derularea mai multor activități simultan, preferă să obțină feedback imediat, așa cum îl obțin în *habitatul* digital, ceea ce implică necesitatea regândirii demersurilor pedagogice pentru a facilita în măsură mai mare autoinstruirea, autoformarea, autoevaluarea.

d. Concluzii/inițiative/direcții de cercetare sau de intervenție în viitor:

- Remodelarea atitudinii pedagogice ca adaptare a stilului de comunicare didactică la profilul cognitiv al elevului nativ digital, ținând seama de particularitățile proceselor de receptare și reținere a informației digitale și de resursele tehnologice disponibile.
- Necesitatea formării inițiale și continue a cadrelor didactice și actualizării focalizată pe formarea unor competențe didactice și digitale variate și complexe care să faciliteze utilizarea eficientă a ICT în procesul de predare-învățare.
- Aprofundarea cercetărilor pedagogice experimentale având ca obiect studierea condițiilor în care ICT pot contribui la optimizarea proceselor instructiv-educative și la ameliorarea rezultatelor.

Sinteza secțiunii *Curriculum universitar și angajabilitatea tinerilor pe piața muncii*

Raportor: lector univ. dr. Nicoleta Rogoz

a) Importanța/semnificația temei workshopului

Tema workshop-ului a evidențiat necesitatea identificării unor parteneriate între mediul economic și mediul universitar, cu scopul dezvoltării unor strategii orientate către inovație și dezvoltare de HUB-uri de cercetare, produse și start-up-uri. Aceste parteneriate pot determina creșterea capacității de angajabilitate și de finanțare, focus-ul fiind pe cercetare. Analiza factorilor motivaționali care determină alegerile profesionale presupune preocuparea pentru dezvoltarea soft skills necesare inserției pe piața muncii. Aceasta ar presupune necesitatea realizării și diversificării în universități a serviciilor integrate de consiliere în carieră. În același timp, devin prioritare adaptările curriculare la nivelul ofertei academice și a conținutului stagiilor de practică, prin luarea în considerare a nevoilor de învățare ale studenților și a cerințelor angajatorilor.

b) La acest workshop s-au înscris 21 autori, s-au prezentat efectiv 12 lucrări

c) Principalele idei selectate din lucrările înscrise

- Orientarea parteneriatelor universități-angajatori către două direcții: angajabilitate și ecosisteme bazate pe economia cunoașterii; inovație și dezvoltare de HUB-uri de cercetare produse și start-up-uri
- Identificarea unor modalități de colaborare interinstituțională care să valorifice autonomia și focusul pe cercetare
- Crearea unor platforme și networking-uri care să valorifice competențele și experiențele profesionale ale actorilor relevanți din universități și mediul economic
- Necesitatea adaptării ofertei curriculare a universităților în direcția dezvoltării de servicii pentru carieră
- Realizarea de cercetări acțiune, cu scopul identificării nevoilor de carieră ale studenților și angajatorilor
- Diversificarea contextelor de desfășurare a stagiilor de practică

d) Concluzii/inițiative/direcții de cercetare sau intervenție în viitor:

Dezvoltarea colaborării interinstituționale (mediu academic, mediu economic/business, mediu politic) care să se focalizeze pe evaluarea unor competențe comune;

Adaptarea ofertei curriculare la nivelul învățământului universitar astfel încât să se faciliteze accesul absolvenților în piața muncii;

Relația existentă între competențele cheie urmărite la nivel european/național și cele solicitate de către angajatori;

Analiza în cadrul serviciilor de carieră a profilelor ocupaționale corespunzătoare locurilor de muncă la nivelul cărora se face inserția absolvenților.

Sinteza secțiunii *Cercetarea universitară în domeniul oportunităților reduse de învățare*

Raportor: asistent univ. dr. Magda Samoilă

a) Importanța/semnificația temei workshop-ului

Includerea persoanelor cu oportunități reduse de învățare în contexte sociale diverse constituie o prioritate asumată la nivel european, Consiliul Europei solicitând constant statelor membre să acorde prioritate acestei categorii de beneficiari, în conformitate cu prevederile Strategiei de la Lisabona, cu măsurile Pactului European pentru Tineret și cu strategiile naționale pentru participarea tinerilor. Scopul secțiunii a constat în stabilirea unui context de dezbateri, având ca tematică cercetarea universitară în problematica prevenirii situațiilor de risc la care sunt expuse persoanele cu oportunități reduse de învățare, în scopul asigurării compatibilizării rezultatelor teoretice și științifice cu nivelul cerințelor înregistrate pe piața muncii.

b) La secțiune au fost înscrise 11 lucrări, dintre care 8 au fost prezentate efectiv.

c) Principalele idei selectate din lucrările înscrise

- nevoia de actualizare permanentă a registrului principiilor didactice, atât din punctul de vedere al amplificării semnificațiilor acestora, cât și în direcția multiplicării contextelor de transpunere în practică;
- abordări paradigmatică în modernizarea curriculumului universitar, din perspectiva complexității și transdisciplinarității, cu finalitate în formarea competențelor;
- promovarea unor ocazii de învățare transformativă prin integrarea studenților cu CES în universități, prin activități didactice și extradidactice;

- explorarea dilemelor etice cu care se confruntă corpul profesoral universitar - cele mai frecvente conflicte de valori țin de libertatea de exprimare în spațiul academic și de onestitate/ integritate; nu toate dilemele menționate de universitari au substrat etic; unele sunt dileme tehnice, pedagogice, dar nu etice;
- investigarea modului în care elevii de liceu și profesorii acestora se raportează la experiențele de învățare pe care le parcurg, deficitului de performanță al elevilor români, atât la intrarea în sistemul de învățământ secundar superior (testele PISA), cât și la ieșire (Bacalaureat), fiind determinat de modul în care elevii trăiesc experiențele de învățare din școală;
- prezentarea primelor rezultate ale introducerii clasei pregătitoare în învățământul primar românesc, din perspectivă teoretică, experimentală și a relației cu piața muncii.
- analiza puterii predictive a factorilor individuali - stil cognitiv, respectiv tipurile de abordare a învățării (profundă/ de suprafață) - și a celor educaționali (relația profesor-elev), în raport cu performanța elevilor la matematică.

d) Concluzii/inițiative/direcții de cercetare sau de intervenție în viitor:

- stabilirea unui cadru funcțional de colaborare universitară în problematica prevenirii situațiilor de risc la care sunt expuse persoanele cu oportunități reduse de învățare;
- incluziunea socială a persoanelor cu oportunități reduse de învățare trebuie să aibă la bază demersuri investigative aplicate, centrate pe strategii de analiză a contextului politic, economic, social și tehnologic;
- focalizarea măsurilor active de integrare a persoanelor cu oportunități reduse de învățare pe piața forței de muncă, astfel încât să conducă la reducerea disparităților între mediile de rezidență, regionale și teritoriale;
- dezvoltarea de platforme educaționale având la bază parteneriatul între școli, universități, organizații nonguvernamentale și pentru tineret și furnizorii de învățare nonformală, cu participarea membrilor comunității (părinți, tineri ș.a.);
- combaterea formelor de discriminare și excluziune, asigurarea asistenței educaționale specializate pentru reintegrarea ocupațională și socială.